

Juni 2009

Jaargang 1, nummer 3

In dit nummer

- KNN studie naar Biomassa-toepassingen
- Europees Project Adore it
- Bedrijventerrein Leeksterveld
- Energiebeheer Hoogeveen

't wer altied wel weer licht!

Ik vertel u niets nieuws als ik zeg dat wij ons momenteel in economisch zwaar weer bevinden. Velen zullen met zorg de komende zomer tegemoet zien en zich afvragen hoe het er uit zal zien wanneer de vakantieperiode achter de rug is. Onder dergelijke omstandigheden moeten we toch naar voren blijven kijken en dienen we te blijven zoeken naar lichtpuntjes.

Op ons gebied zijn er zeker veel positieve ontwikkelingen gaande. Zo merken we vooral bij gemeenten in Fryslân een grote belangstelling voor het concreet maken van duurzaamheid op lokaal niveau. Bij enkele van deze gemeenten zijn wij actief betrokken bij dit proces, zoals de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Het Bildt en, in plezierige samenwerking met onze collega's van Noordtij, Leeuwarden. Het doet ons veel genoegen om te zien hoe je in samenwerking met elkaar een begrip als 'duurzaamheid' heel tastbaar en voorstelbaar kunt maken.

Ook anderszins merken wij dat er, veelal nog achter de schermen, veel gebeurt op energiegebied. Zo krijgen rond deze tijd veel gemeenten een positief antwoord via Senter-Novem op hun verzoek om financiële ondersteuning voor hun energiebeleid. Daarin zal beslist het eigen energiebeheer centraal staan, een onderwerp waarover u verderop in deze Nieuwsbrief meer kunt lezen. Daarnaast zal veel aandacht uitgaan naar het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad, bij uitstek een terrein waarop duurzaamheid, energiebesparing en economie elkaar kunnen versterken.

Een ander werkveld waarop KNN zich meer en meer profileert betreft biomassa. In deze Nieuwsbrief treft u daarvan enkele aansprekende voorbeelden aan. Zo hebben wij samen met onze collega's van Ekwadraat uitvoering gegeven aan een haalbaarheidsstudie voor het plaatsen van een vergister op het bedrijventer-

rein Leeksterveld. Bovendien geven wij momenteel in opdracht van de provincie Groningen invulling aan het projectleiderschap van het EU-project Adore IT. Maar er zit veel meer dan energie in biomassa. Vandaar dat wij hebben gemeend zelf een project op te moeten starten dat werk wil gaan maken van het hoogwaardiger toepassen van biomassastromen.

Al met al geven de verschillende processen ons goede hoop voor de toekomst. Zelfs zoveel dat KNN thans op zoek is naar een procesmanager op het gebied van energie en duurzaamheidsbeleid. Voor meer informatie over deze vacature verwijs ik u graag naar onze website. Zo ziet u maar, ook voor de economie zijn de wijze woorden van de Groninger volkszanger wijlen Ede Staal relevant: 't Het nog nooit zo donker west of 't wer altied wel weer licht.

Cor Kamminga

KNN studie naar hoogwaardige toepassingen biomassa

KNN wil met haar kennis altijd vooroplopen. Daarom doen wij naast onderzoek voor onze klanten ook eigen onderzoek.

Het gebruik van biobrandstof wint wereldwijd aan populariteit. Op zich een goede ontwikkeling, maar met biomassa is veel meer mogelijk. Biomassa is een uitgelezen grondstof voor onder meer materialen, chemische synthese en basischemicaliën. Daarom biedt biomassa kansen voor industriële vergroening én economische structuurversterking.

KNN onderzoekt de mogelijkheden voor hoogwaardige biomassa toepassingen in Noord Nederland. Ons onderzoek bouwt voort op onder andere de systeemstudies van Costa Due, op het studentenonderzoek van Marta Swiatkowska (zie nieuwsbrief #1) en op de KNN studies naar het biomassa-aanbod in Noord Nederland.

Wij ontwikkelen een strategische visie. Deze visie delen wij met belanghebbenden uit de chemie, de agro-industrie en

andere sectoren. Zodoende willen wij een concreet zicht krijgen op de (on)mogelijkheden voor hoogwaardige biomassa toepassingen.

Op deze manier willen wij zowel economische kansen voor ons bedrijf identificeren als op een positieve en constructieve wijze deelnemen aan het maatschappelijk debat over biomassa.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Niels Schenk via 050-3175556 of n.j.schenk@knnadvies.nl

“Adolescence
for renewable
energies in
transport”

Europees Project ADORE IT

Een positieve houding is essentieel bij het zoeken naar duurzame biobrandstoffen. Betrouwbare informatie is daarbij van doorslaggevend belang evenals een ontwikkelingsgerichte aanpak waarbij het niet zo zeer gaat om de vraag of maar hoe biobrandstoffen kunnen bijdragen aan een duurzaam verkeer & vervoer.

Vanuit dit vertrekpunt heeft KNN in opdracht van en in samenwerking met de provincie Groningen in 2007 het Europees project ADORE IT ontwikkeld. Sinds de start van het project, eind 2008, wordt de coördinatie van dit project eveneens door KNN uitgevoerd. Meer informatie op www.adore-it.eu

ADORE IT staat voor ‘Adolescence for renewable energies in transport’. Achterliggend idee is dat biobrandstoffen nog ‘in de kinderschoenen staan’ en nog geen volwaardig alternatief zijn voor fossiele brandstoffen. Met dit project willen de provincie Groningen en haar internationale partners de vraag naar en het gebruik van biobrandstoffen vergroten, vooral in het openbaar vervoer en bij de grotere *fleet owners* zoals het provinciaal wagenpark. ADORE IT richt zich onder andere op de realisatie van (extra) tankstations, optimalisering van vergunningprocedures en een duidelijke objectivering van de berichtgeving in diverse media.

Tot de partners behoren landen die inmiddels uitgebreide ervaring hebben met biobrandstoffen zoals Zweden, maar ook landen waar het aandeel biobrandstoffen nog

laag is. Voorbeelden hiervan zijn Roemenie, Estland en Nederland. Bovendien nemen partijen uit Spanje, Italië en Noorwegen deel aan ADORE IT. Deze mix aan landen maakt het mogelijk om kennis en ervaring te delen waardoor het eenvoudiger wordt om barrières weg te nemen.

Binnen ADORE IT heeft elk land zijn eigen deelproject(en). Voor de provincie Groningen is dat vooral het zogeheten ‘100.000 voertuigenplan’ en de daarin opgenomen projecten. Het ADORE IT project duurt drie jaar en wordt mede gefinancierd door het Europees programma Intelligent Energy for Europe (IEE).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Wouter Jan van den Berg via 050-3175558 of w.j.vandenberg@knnadvies.nl

Bedrijventerrein Leeksterveld

De gemeente Leek wil het langs de A7 gelegen bedrijventerrein Leeksterveld ontwikkelen als een kwalitatief hoogwaardig en duurzaam bedrijventerrein. Om deze ambitie concreet in te vullen kan levering van duurzame energie aan de bedrijven op Leeksterveld een interessante optie zijn. Te meer vanwege de plannen van het nabijgelegen agrarisch bedrijf van maatschap Dijkstra voor de bouw van een vergistingsinstallatie waarmee duurzame energie uit biogas kan worden opgewekt.

Bio Energie Noord heeft adviesbureaus E-kwadraat en KNN opdracht gegeven de haalbaarheid van een mogelijke koppeling van beide ambities te onderzoeken. Uit deze studie blijkt dat een op het bedrijventerrein geplaatste biogas gestookte Warmte Kracht Koppeling (WKK) in combinatie met een aardgas gestookte ketel als backup economisch het meest haalbaar is. Een dergelijk warmteweb op een bedrijventerrein is uniek in Nederland. Daarmee ontstaat voor Leek een unique selling point (USP) voor te

vestigen bedrijven op Leeksterveld.

In de verdere uitrol kan een aantal financiële risico’s en een aantal randvoorwaarden worden benoemd. Het tempo van de vestiging van bedrijven, de consequenties voor het uitgiftebeleid en de uiteindelijke warmtevraag behoren daarbij tot de belangrijkste.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Wouter Jan van den Berg via 050-3175558 of w.j.vandenberg@knnadvies.nl

KNN

Werfstraat 5
9751 VN Groningen

Telefoon: (050) 317 55 50
Fax: (050) 317 55 59
E-mail: info@knnadvies.nl

Colofon

KNN is een onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau, gelieerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Wij zijn gespecialiseerd in het ontwikkelen van vernieuwende oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken.

Wilt u anderen aanmelden voor de KNN Nieuwsbrief of een e-mailadreswijziging doorgeven, dat kan naar info@knnadvies.nl, daar kunt u zich ook afmelden.

Meer informatie over KNN kunt u vinden op onze website: www.knnadvies.nl.

www.knnadvies.nl

Energiebeheer Hoogeveen

In het gemeentelijk energiebeleid neemt het belang van het eigen energiebeheer steeds meer toe. Deels is dit het geval vanuit het perspectief van kostenbeheer. Anderzijds vragen de klimaatdoelstellingen van gemeenten dat ze hun eigen situatie goed op orde hebben.

Eén van de gemeenten die voortvarend en actief werk wil maken van het intern energiebeheer is de gemeente Hoogeveen. Deze gemeente heeft KNN gevraagd advies uitbrengen over zowel de positie van het energiebeheer binnen de gemeentelijke organisatie als over de inhoudelijke kant van het energiebeheer.

Om op deze punten goed te kunnen adviseren hebben wij een vergelijkend onderzoek onder een aantal voorlopende gemeenten in Nederland uitgevoerd. Daaruit is onder andere naar voren gekomen dat een goed energiebeheer begint met een goed en volledig inzicht in de beginsituatie. Hiervoor is het erg belangrijk te beschikken over een actueel overzicht van alle aansluitingen, vastgelegd in een aansluitregister. Op basis van zo'n overzicht kan ter zake doend en uitvoerbaar beleid worden opgesteld. Door hieraan vervolgens op een consistente en consequente manier uitvoering te geven wordt aan energiebeheer een structurele plaats in de

gemeentelijke organisatie gegeven.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Anja de Vries via 050-3175556 of a.j.devries@knnadvies.nl

